Ha mi, asszonyok összefogunk, legyőzhetetlenek vagyunk

A mártírhalált halt Sziklai Sándor özvegye beszélt az alsóvárosi nőgyűlésen

Zúg a bécsi munkásinduló: »... Vagyunk egy jobb rend hű katonái ...« A Petőfi Sándor Művelődési Otthon színpadán a reflektorok fényében a Hámán Kató iskola úttörőinek ajkáról szárnyal a dal, amelyet 13 évvel ezelőtt csak titokban énekelhettek a szegedi szervezett ifjúmunkások is. Most több száz hatytyastelepi, ságváritelepi és zömben alsóvárosi asszony, középiskolás diáklány hallgatja a munkásmozgalom harci indulóját az alsóvárosi nőtanács gyűlésén, majd tapsvihar közepette lép az elnökségi asztalon elhelyezett mikrofon elé Sziklai Sándorné.

Hetek óta várták az alsóvárosi asszonyok az ellenforradalom egyik mártírjának özvegyét.

Egy alkalommal már járt közöttük Sziklainé, de most mások, még többen is akarták hallani. Üzentek érte, s a kérésre lejött Budapestről Szegedre. Most emlékezik — a szemtanú ...

A kezdetről szól, s aztán sorolja a szörnyű, véres eseményeket Sziklainé.

Szavai megcsuklanak, amikor családja tragédiájáról emlékezik.

Az alsóvárosi asszonyok közül már többen ismerik újságból is az özvegy férjének életét. Sziklai Sándor egészen fiatalon került az első világháborúban orosz fogságba Szibériában, majd az októberi forradalom hős katonája lett. Komisszárként harcolt a Vörös Hadseregben, s a polgárháború után Moszkva legnagyobb egyetemének hallgatója lett. Később egyetemi tanárként dolgozott Moszkvában. Harcolt Spanyolországban a forradalom idején, a magyar nép szabadságáért is. A forradalom bukása után szigorított börtönbe került, majd évekig száműzték Afrikába. Onnan a Szovjetunió segítségével nagyon körülményes módon került vissza Moszkvába, és mint szovjet tiszt 1944-ben részt vett Szeged felszabadításában. Itt ismerkedett meg városunkban feleségével. A Magyar Néphadseregben ezredesként dolgozott, később vezérőrnagygyá nevezték ki és a Hadtörténeti Múzeum igazgatója lett az egyszerű munkásgyerekből. Az ellenforradalmárok budakeszi lakásában támadtak reá. Sziklainé könnyeit visszatartva szívből jövően mondja:

— Büszke vagyok arra, hogy férjem hű volt a katona-eskühöz, nem hátrált utolsó csepp véréig ...

A géppisztoly okozta sebesülésből még meg tudták volna menteni, de az ellenforradalmárok élve, lábánál fogva tíz lépcsőfokon hurcolták ki az udvarra, ott ásóval, kapával ütötték, verték ... Majd papírlapot dobtak meggyalázott testemére, s a papírra ezt írták: »Így jár minden véresszájú kommunista«, s elindultak a család keresésére, mert az volt a céljuk, hogy a legkisebbet is megöljék. Szegény édesapám is ekkor halt hősi halált ...

Mi az utolsó pillanatban, barátok, elvtársak segítségével tudtunk az erdőn át elmenekülni ...

Két gyermekem maradt árván ... A 11 éves Julika még novemberben, decemberben is folyton azt emlegette: »Édesapám, nagyapám mindig azt tanította, hogy nagyon szeressük a magyar népet. Hát mondd, anyukám, hogy szeressem én, mikor megölték őket ... Ki fog nekem mesélni ezután? ...«

Én akkor azt válaszoltam; **nem a magyar nép tette ezt, nem a munkások, parasztok, becsületes értelmiségiek, hanem a társadalom szennyes árja.**

Szeresd, Julikám a magyar népet úgy, mint édesapád, nagyapád ...

A megrendítő szavak szívbemarkolóak és figyelmeztetőek. Nem is tudja szem könny nélkül hallgatni. Sziklainé kommunista harcoshoz méltóan figyelmezteti a jelenlevő diáklányokat, ne engedjék, hogy még egyszer megmételyezzék tiszta szívüket, mert az ellenforradalmárok most, egy évvel az országos tragédia után, ismét a gyerekekkel akarják íratni a röpcédulákat, — éppen az ő boldogulásuk ellen, a szocialista rendszer megdöntéséért. Az asszonyokhoz szól a mártír özvegye: ők azok, akik a családban a legtöbbet tudnak tenni annak érdekében, hogy október 23 véres eseményei többet soha el ne jöjjenek. Úgy neveljék gyermekeiket, hogy azok új életük formálásának hű katonái legyenek.

— Százszor igaz az a mondás — idézi Sziklainé —, hogy ha mi, asszonyok összefogunk, legyőzhetetlenek vagyunk. Ne engedjük, hogy még egyszer feleségek, gyermekek férjeiket, apjukat, nagyszüleiket sirassák! Ne engedjük, hogy békés életünket a háború szörnyűségei borítsák be!

A megkapó szavak után két fiatal ül a zongorához: Wernke Adrien, a konzervatórium növendéke, Debussy: »Holdfény« című művét játssza, majd Hámori János negyedéves orvostanhallgató Chopin forradalmi etüdjét. Dr. Kolozsvári Gáborné Vereb Ilona költőnő saját szerzeményű »Kalász« című versével gazdagítja az alsóvárosi nőgyűlést. A Vasútforgalmi Technikum lánytanulói virágcsokrokkal kedveskednek Sziklai Sándornénak, aki a mártírok özvegyei nevében tesz fogadalmat:

— Ígérjük, hűek leszünk férjeink dicső emlékéhez, soha nem adjuk ki a fegyvert kezünkből

és arra neveljük az embereket, hogy hűségesen szeressék a hazát, a népet, a pártot, hogy felépüljön drága országunkban a szocialista boldog élet.

Hatalmasan megnövekedett a paprikatermelési szerződést igénylők száma

Elmúlt már az idő, amikor ráértek ültetéskor a szerződéskötéssel

Ömlik, mondhatni valósággal zúdul az érett piros paprika a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat telepeire. A szezon előtt átvételi ütemtervet készített a vállalat, de erre most nincsenek tekintettel a termelők. Azt szeretnék, ha mielőbb átvennék tőlük a termést, nehogy baj érje náluk, s mielőbb szántani, vetni akarnak a földön. Ez a termelők gondja. Ennél azonban jóval nagyobb a feldolgozó vállalaté. Itt nem tíz vagy húsz mázsával bajlódnak, hanem naponta ennek a tíz- és húszszorosával. Ennyire kell vigyázni, óvni az időtől, a romlástól. A gondot növeli az is, hogy egyes községekben a termelők nem akarják felfűzni a paprikát, csak ömlesztve szállítanák. Különösen a termelési körzeten kívül levő községek parasztjainál tapasztalható ilyesmi.

Az üzemben viszont csak fűzetlen paprika feldolgozását ilyen mennyiségben nem vállalhatják, nincs ekkora kapacitásuk.

A benti fűzők pedig nem győzik a naponta beérkező nagy mennyiségű paprika felfűzését. Szerencse, hogy nem jött néhány napos eső közben, mert nagy kára származhatna ebből a vállalatnak, az államnak.

A napi gondok, s nehéz munka közben

már kötik a jövő évi termelési szerződéseket is.

Ez évben szűkebb területen termeltetnek paprikát, vagyis a történelmileg kialakult termelési tájon lakó dolgozó parasztokkal, termelőszövetkezetekkel kötnek szerződést. Itt ismerik jobban a paprikatermelés csínját-bínját, szakszerűbben készítik el beszállításra a termést, s nem idegenkednek a felfűzéstől.

A szerződéskötést egy ideig már szüneteltették, csak előjegyzést fogadtak el. Most ismét köthetnek szerződést újabb területekre a dolgozó parasztok.

Más esztendőkhöz viszonyítva az idén sokkal gyorsabban ment a szerződéskötés. Szívesebben termelnek ma már paprikát a dolgozó parasztok. Növekedett a termelési kedv, s ehhez hozzájárult nemcsak a paprika átvételi árának növelése, hanem az a szakmai segítség is, amit a vállalat megbízottai által juttat a termelőknek.

Egyes községekben a vállalat növelte a paprikatermelési keretet. De még így sem tudja kielégíteni mindenütt az igényeket.

Egyes helyeken viszont van még leszerződtetlen terület. Szegeden is mutatkozik némi lemaradás. Ezzel szemben egyes községekből — mint Kübekházáról és Pusztamérgesről — valósággal ostromolják a vállalatot szerződéskötésért.

Kübekházáról egyéni parasztok küldöttsége kereste fel a vállalatot, Pusztamérgesen viszont aláírásokat gyűjtöttek, s a tanács útján juttatták el kérésüket a vállalathoz, hogy tegye lehetővé a szerződéskötést.

Elsősorban a történelmileg kialakult termelési tájon levő parasztokkal kötnek szerződést. Ha itt nem lesz elég jelentkező a közeli napokban, akkor szerződhetnek más községbeliek is. Ez arra inti a szegedieket, a tősgyökeres paprikatermelő dolgozó parasztokat, hogy ne várakozzanak a szerződéskötéssel, mert már elmúlt az az idő, amikor ráértek még paprikaültetéskor is a szerződéskötéssel.

Elkészült a szőregi hidroforos villanykút

Negyven évig „építették" Szőregen a lakosság szempontjából olv fontos nagyméretű kutat. Most a kormány messzemenő segítségével a szőregi tanács Palotás Péter tanácselnök vezetésével, együttes elhatározással sikerre vitte az ügyet: 200 ezer forintos beruházással elkészült az új kút. A kút a legmodernebb technikával készült: gombnyomással irányítható. Eddig 5—800 méterre kellett járniok a lakosoknak, hogy vízhez juthassanak. Az új megoldás 50 lakás, iskola, gyógyszertár és napközi otthon szükségletét látja el, s a víz bevezetése ezen épületekbe folyamatban van. Ezenkívül négy utcai kifolyót is ellát az új kút, s így a lakosok sok fáradságot, időt kímélhetnek meg.

A kút 270 méter mély, s vízben rendkívül gazdag. A modern gépezet biztosítja a bő ellátást, még fürdőszobahasználatra is jut.

Az építési összeg nagy részét államunk fedezte, a többit a tanács községfejlesztési alapjából fedezték.

A szociális demagógia — és a valóság

A napokban beszélgettem egy asszonnyal, akinek a rokona Kanadába disszidált: Kint van a Lajos — mondotta — pedig kértem, hogy ne menjen sehová, de ő világot akart látni. Nem mondom, jól vannak és gyarapodnának is, a felesége beteg lett és ott nincs SZTK, az orvos pedig sokba került. Tudja, ott nagyon kell vigyázni az egészségre! Kesernyés iróniával nyomta meg ezt a részt, hogy »nagyon kell vigyázni« az egészségre. Megértettem ebből, hogy ott kint Kanadában nincs minden rendben a munkásvédelemmel. Míg nálunk természetesnek tűnik, hogy díjtalan orvosi, kórházi ápolást kapunk, addig a kapitalista államokban súlyos pénzeket fizetnek a gyógyszerekért, az orvosért és egy hosszabb betegség kezelése anyagi romlásba dönthet egy családot.

Tavaly október óta a több mint százezer disszidált magyar saját bőrén tapasztalja a kapitalista »paradicsom« áldásait. Ausztriában, Angliában, Amerikában, Franciaországban és a világ egyéb tájain elmélkedik azon, mekkora nagy hazugságnak dőlt be, amikor készpénznek vette az ellenforradalmárok szociális demagógiáját.

Sajnos, az ellenforradalmi demagógia eleven talajból csírázott ki. 1953-tól kezdve valóban csökkent az életszínvonal, amit akkor nem vallottunk be őszintén, s bérpolitikánknak is voltak hibái. Ez bizonyos elégedetlenséget keltett a dolgozók körében. Ez az elégedetlenség nagyon alkalmas volt arra, hogy az ellenforradalmat előkészítő külföldi és belföldi erők erre támaszkodva kirobbantsanak egy általános elégedetlenséget. Fokozták ezt azzal, hogy letagadták összes eredményeinket. Nem volt már egy hang sem arról, hogy van Sztálinvárosunk, Inotánk, tiszalöki duzzasztóművünk és egyéb, milliárdokat érő beruházásaink. Nem beszéltek például arról, hogy 1950—55. között az ország területén 134,624 lakás épült, amelyből közel 54,000-et az állam épített meg; vagy arról, hogy a községek 48,4 százalékát 1945 után villamosították.

Elhallgattak az ellenforradalmárok még sok egyebet is a nép előtt. S hogy az elégedetlenséget tovább fokozzák, hamis összehasonlításokat tettek. Olyan nyugati államokkal hasonlítottak össze bennünket, amelyekben a gazdasági élet évszázadok óta háborítatlanul fejlődhetett. Tudvalevő például, hogy Amerikában 150 év óta nem volt háború. Svédország hasonló előnyöket élvezett. Franciaország és Anglia mérhetetlen gyarmataiból óriási extraprofitot vágott zsebre, amelyből fedezni tudta és tudja a magasabb életszínvonalat. Ezzel szemben mi a második világháborúban 25 milliárd aranypengő kárt szenvedtünk. Iparunk sincs olyan fejlett, mint a nagyobb nyugati államoké, nem beszélve arról, hogy a Horthy-rendszer elavult gépparkot hagyott üzemeinkre, amelynek felfrissítése megkezdődött ugyan, de még sok milliárdot fel fog emészteni, mire eléri a kívánt színvonalat. Ennek ellenére a magyar munkás életszínvonala magasabb, mint az olaszé, görögé, töröké vagy spanyolé. Erről viszont már nem beszélt sem a Szabad Európa Rádió, sem Amerika Hangja, pedig így valamivel reálisabb lett volna az összehasonlítás.

Ha őszinte képet adunk gazdasági helyzetünkről, akkor azt kell vizsgálnunk, honnan indultunk el. Az ellenforradalmárok nagyon szeretnek fasiszta jelszavakat hangoztatni, nyilas röpcédulákat szórni, arról azonban megfeledkeznek, vagy nem is akarnak tudni, hogy szeretett Szálasijuk és Hitlerük 1944 végén vagonok ezreiben hurcoltatta ki Magyarországból Ausztria és Németország felé a legmodernebb munkagépeket, finommechanikai berendezéseket és műszereket, csaknem megbénítva ezzel ipari termelésünket. Egy kirabolt, iparában, közlekedésében megnyomorított országot vett át népi demokratikus rendszerünk és a felszabadult magyar nép hatalmas tettvágyának, vezetőink bölcs irányításának, s nemkülönben a Szovjetunió baráti támogatásának köszönhető, hogy ma visszanyerhette a magyar ipar jó hírnevét, s a nyomorúság helyett viszonylagos jólétet sikerült teremteni ebben az országban.

Nem a nyomort és az egy helyben topogást bizonyítja az a tény se, hogy a munkások és alkalmazottak reálbére 1956-ban 16 és fél százalékkal magasabb volt, mint 1949-ben, és hogy a parasztság fogyasztásra fordított jövedelmének reálértéke 30,4 százalékkal növekedett. Érdemes egy pár összehasonlítást tenni egészségügyi és kulturális fejlődésünkről is. Amíg 1938-ban például csupán 100 volt a bölcsődei férőhelyek száma, addig 1955-ben már 25,243. A védőnők száma is 344-ről 1897-re emelkedett. A kórházakban és SZTK-rendelőkben 4000-rel több orvos kezeli a betegeket, mint 1938-ban. A TBC-kórházi ágyak száma 5011-ről 10.538-ra, a TBC-szűrővizsgálatok száma 106.000-ről, 3 277.000-re emelkedett. Ennek a hasonlíthatatlanul jobb gondoskodásnak, az egészségesebb életmódnak és jobb lakásviszonyoknak köszönhető, hogy míg 1938-ban a 10 ezer lakosra jutó TBC-s halálesetek száma 14 volt, most mindössze 3,4.

A múlt év októberében az ifjúság egyes csoportjai — zömében diákok — a múlt rendszer urainak unszolására ágáltak kormányunk s a népi hatalom ellen. Pontokba foglalták követeléseiket, amelyeket a volt Horthy-tisztek és különböző deklaszszált elemek sugalmaztak. Azokból a kollégiumokból vonultak ki ezek az ifjak, amelyeket a népi állam épített számukra, hogy kényelmesen tanuljanak. Zsebükben még ott csörgött az ösztöndíj, amit ingyen kaptak. Nem kellett érte verejtékes nyári munkát végezniök, vagy urak szellemileg fogyatékos gyermekeivel vergődniök. Azok az urak küldték az utcára tünteni, akiknek az uralma alatt a közel 12 ezer egyetemi és főiskolai hallgatónak csak 2,7 százaléka volt munkás- és 0,8 százaléka parasztszármazású. Szemben a mai aránnyal, amikor a mintegy 44 ezer egyetemi és főiskolai hallgatónak 33,1 százaléka munkás és 22,2 százaléka parasztszármazású. Mit csinált 1938-ban a felsőbb iskolákból kiszorult munkás- és parasztifjúság? Bent a gyárakban senyvedt a rosszul szellőztetett műhelyekben és fél napszámért dolgozott, vagy pedig a nagygazdáknál kisbéreskedett.

Az ellenforradalmárok kultúrálatlanságról beszéltek. Nos, ezt is megnézhetjük. Míg 1938-ban 8152 irodalmi művet nyomtattak ki, addig 1955-ben 17 506-ot, s a kiadott művek példányszáma 17 millió 300 ezerről, 44 millió 800 ezerre emelkedett. Óriási mértékben nőtt a rádióhallgatók száma is. Míg 1938-ban 419 200 rádióelőfizető volt, 1955-ben 1 432 200. A vidéki rádiótulajdonosok száma 273 900-ról 969 500-ra emelkedett. A mozi, mint népszórakozási intézmény szintén nagy fejlődésen ment keresztül. Míg 1935-ben közel 150 ezer előadás volt, addig 1955-ben 650,500. A látogatók száma viszont 18 és félmillióról 115 millió 800 ezerre emelkedett. Alaposan rácáfolnak ezek a számok a nép ellenségeinek a hazudozásaira.

Az említett néhány statisztikai adat azokra az időkre vonatkozik, amikor valóban követtünk el súlyosabb gazdasági hibákat. De a gazdasági hibák ellenére egymást követték a fizetésrendezések és árcsökkentések. Nagyon divatos most lakásnyomorról beszélni. Ugyanakkor, ha ellátogatunk akármelyik városba, egyre több munkás-bérház tűnik szemünkbe, amelyekben kényelmes, fürdőszobás otthonokra leltek a munkások. Igaz, nagy a lakáshiány, de ez elsősorban azért van, mert megnövekedtek a lakásigények. A múlt rendszerben például két—háromszobás, fürdőszobás, angol wécés lakást képtelen volt megfizetni kisebb jövedelmű ember. Ma minden nagyobb megerőltetés nélkül ki tudja fizetni a két—háromszobás lakás bérét is.

Az ellenforradalom 22 milliárd forint veszteséget okozott hazánknak. A hosszú hetekig tartó sztrájk, a demagóg elemek által kierőszakolt irreális bérek és a jogtalan juttatások súlyos anyagi helyzetet idéztek elő. Emiatt kényszerült kormányzatunk olyan intézkedések megtételére, amelyek bár megállították, sőt egy átmeneti időre csökkentették is az életszínvonalat, de elejét állták a beláthatatlanul súlyos következményekkel járó inflációnak. S különösen nagy segítséget jelentett számunkra a Szovjetunió és a népi demokratikus államok önzetlen támogatása. Főleg ennek köszönhetjük, hogy ma már újból elindulhatunk a fejlődés útján. Szinte felüdülés volt számunkra például a Belkereskedelmi Minisztérium múlt hónapi sajtótájékoztatója, miszerint tovább javul az országban az élelmiszerellátás, több ruházati cikk kerül forgalomba, van elég szén télre. Az élelmiszer-készletünk például 15 százalékkal nagyobb, mint 1956. szeptember 30-án. Növekedett a lakosság vásárlóereje, ami főképpen az iparcikkeknél mutatkozik meg.

Az életszínvonal további emelésének a kulcsa a mi kezünkben van. Az élet csak úgy javulhat tovább, ha becsületesen dolgozunk, fegyelmezettek vagyunk és elejét vesszük a harácsolásoknak és egyéb pazarlásoknak. Felelőtlen ígérgetésekkel, felelőtlen emberek által szerkesztett pontokkal, követelésekkel még sehol és soha nem változott meg egyetlen ország gazdasági helyzete sem. Kormányzatunk sem tehet felelőtlen ígérgetéseket, csak abból adhat, amit a dolgozó nép szorgalmas munkájával megtermel. A nálunk járt dán szakszervezeti küldöttség egyik tagja, Bendt Nielsen például ezekkel a szavakkal búcsúzott tőlünk a múlt hónap végén: »Szeretném, ha nemcsak mi öten, hanem mindenki látná, mit értek el Magyarországon 1945 óta. Mert vannak ugyan Magyarországon, ha nem is sokan, akik nincsenek megelégedve a szocializmussal, de egyáltalán nem helyénvaló az az uszítás, amit néhányan folytatnak Magyarország és a magyar nép ellen.« Úgy hisszük, hogy minden öntudatos magyar ember egyetért ebben Bendt Nielsennel, mert nap mint nap látjuk munkánk eredményét és ha továbbra is a pártunk és kormányzatunk által megjelölt úton haladunk, akkor az eddiginél is jelentősebb gazdasági javulás következik be s a népi hatalom megszilárdulásával megszilárdul gazdasági biztonságunk és emelkedik életszínvonalunk.

Kovács Imre